

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ДАЛЯ
ПРОЄКТ USAID «ЕКОНОМІЧНА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ»
ПРОЄКТ ЄС «ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОСВІТИ У
СХІДНІЙ УКРАЇНИ»
УНІВЕРСИТЕТ ВІТОВТА ВЕЛИКОГО (ЛИТВА)
ЖАНГИР ХАН УНІВЕРСИТЕТ (КАЗАХСТАН, ANTALYA AKEV UNIVERSITY)
УНІВЕРСИТЕТ НІЙДЕ ІМ. ОМЕРА ХАЛИСДЕМИРА (ТУРЕЧЧИНА, NIĞDE ÖMER
HALISDEMİR UNIVERSITY)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (АЗЕРБАЙДЖАН,
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT AQRAR UNIVERSITETİ)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХИШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АГРАРНА ДОРАДЧА
СЛУЖБА»
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Збірник матеріалів

III Міжнародної науково-практичної конференції АГРАРНА ОСВІТА: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ

09-10 листопада 2023 р.

Київ-2023

- 18 грудня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (дата звернення 30.10.2022)
2. Тимченко О.В. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців освіти / О.В. Тимченко. Народна освіта: електронне наукове фахове видання. 2019. Вип. № 1 (37). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5548 (дата звернення 30.10.2022)
  3. DigComp 2.0 : The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model / R. Vuorikari, Y. Punie, S. Carretero, L. Van den Brande. – Luxembourg : Publication Office of the European Union, 2016. doi:10.2791/11517
  4. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / C. Redecker. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. doi: 10.2760/159770

Ігнатова Л.Б., Фещенко М.І.

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ РОЗРОБКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ

Університет економіки та права «КРОК» (м. Київ, Україна)

У умовах сучасних політичних, суспільних, освітніх реалій все більшу значимість набуває індивідуальна траєкторія навчання та інструментарій, який здатен зробити доступним цей процес потенційному слухачеві.

Протягом останніх років концепції розробки навчального процесу були надзвичайно різноманітними, однак, спостерігається тенденція стійкого зростання базувати кожен з них на траєкторіях навчання [1].

Індивідуальні траєкторії навчання – це логічно організовані ієрархічні навчальні послідовності, що здатні побудувати кожен наступний етап навчання залежно від результату попереднього етапу. Дані підходи передбачають орієнтацію на розвиток у студентів умінь самостійної

навчальної діяльності, а також на формування готовності до саморозвитку і безперервної освіти. Індивідуальні траєкторії працюють як цілеспрямована диференційована програма, що забезпечує самовизначення та самореалізацію з педагогічним супроводом [2].

Загалом, навчальні траєкторії складаються з трьох частин: навчальної цілі, шляху розвитку для досягнення цієї мети та послідовності кроків на даному етапі (рис. 1). До цих кроків належать:

- врахування попередніх знань, визначення рівня досягнень студента;
- надання поточного навчального матеріалу;
- організація зворотнього зв'язку;
- визначення рівня повторення матеріалу.

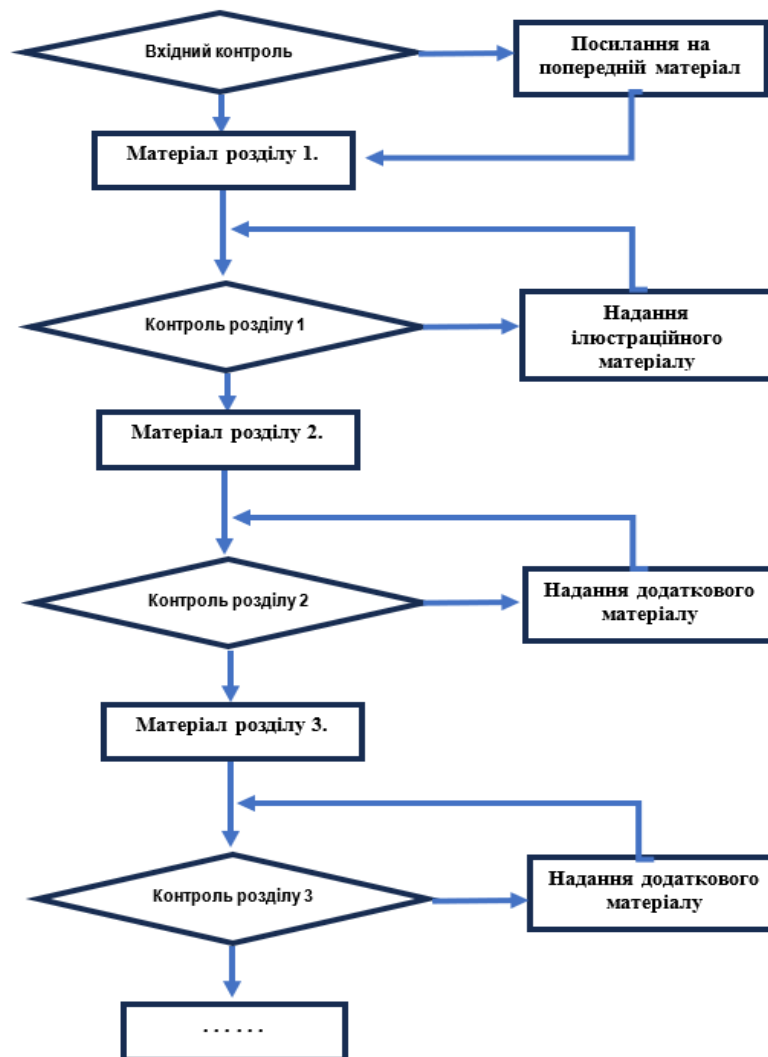
Процес розробки такого процесу непростий та витратний [3]. Частково допомогти реалізувати алгоритм здатен інструмент Lesson освітньої платформи дистанційного навчання Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning), яку активно використовує Університет Крок.

Активність (Елемент діяльності) Moodle Lesson дозволяє викладачам надавати зміст інтерактивним і гнучким способом [4]. Елементи Lesson можуть:

- являти собою лінійний набір вмісту та сторінок із запитаннями, які скеровують студента певним шляхом навчання;
- представляти сценарій, який розгалужується залежно від відповідей студента, і студенти можуть повторити вправу, пройшовши всі можливі шляхи;
- допомогти посилити процес залучення до навчання та урізноманітнити досвід студента.

Перед використанням діяльності Lesson бажано:

спроєктувати хід уроку – окремо продумати навігацію по сторінках. Урок буде лінійним чи нелінійним. Чи буде дозволено студентам повертатися назад і знову переглядати сторінки, і чи зможуть вони пройти урок лише один раз;

Рис. 1. Створення індивідуальних траєкторій навчання з урахуванням попередніх досягнень студента. Варіант сценарію уроку

ретельно обдумати процес взаємодії зі сторінками уроку, наприклад, якщо планується сторінка з вмістом, після якої буде запитання щодо вмісту, слід подумати про вибір сторінки із запитанням, це забезпечить кращу взаємодію сторінок уроку;

продумати чіткі інструкції для студентів – сторінки уроку мають містити необхідну інформацію, яка може знадобитися студенту для переходу до наступної сторінки.

Наведений приклад (рис. 2) містить мінімальну кількість переходів: відповідь правильна чи ні. Аналогічним чином можна забезпечити аналіз та реагування системи на кожну неправильну чи частково правильну відповідь та надати відповідну інформації у найбільш зручний спосіб.

Editing lesson

Заголовок сторінки	Формат сторінки	Перейти
Контроль попереднього матеріалу	Правильно/ Неправильно	Перехід до попереднього матеріалу. Рекомендація. Розділ 1. Конспект лекції.
Перехід до попереднього матеріалу. Рекомендація.	Вміст	Розділ 1. Конспект лекції.
Розділ 1. Конспект лекції.	Вміст	Контроль розділу 1
Ілюстраційний матеріал до Розділу 1	Вміст	Контроль розділу 1
Контроль розділу 1	Множинний вибір	Ілюстраційний матеріал до Розділу 1 Розділ 2. Конспект лекції.
Розділ 2. Конспект лекції.	Вміст	Контроль Розділу 2
Додатковий матеріал до Розділу 2	Вміст	Контроль Розділу 2
Контроль Розділу 2	Множинний вибір	Додатковий матеріал до Розділу 2 Наступна сторінка
Розділ 3. Конспект лекції.	Вміст	Наступна сторінка

Рис. 2. Створення індивідуальних траєкторій навчання з урахуванням попередніх досягнень студента. Реалізація сценарію уроку на платформі MOODLE

Елемент Lesson дозволяє реалізувати практично будь-яку індивідуальну траєкторію навчання будь-якого рівня розгалуженості. За схожим алгоритмом можна створити розгалужену архітектуру курсу, але методично та технологічно процес розробки таких курсів відрізняється і це вже окрема тема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Douglas H. Learning trajectories foundations for effective education. Clements University at Buffalo, State University of New York. Wiest, L. R., & Lamberg, T. (Eds.). Proceedings of the 33rd Annual Meeting of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education. Reno, NV: University of Nevada, Reno. PME-NA 2011 Proceedings, с. 265–271.
2. Belousova N., Korchemkina Y., Machmutova L., Fortigyna S. The individual educational trajectory as a means for the formation of students' informational-analytical skills in a digital educational environment. ISSN: 0798-1015. • Aprobado/Approved: 16/09/2020 • Publicado/Published: 15/10/2020. С 261-270. <https://www.revistaespacios.com/>
3. Ігнатова Л., Лосєва Н. Розробка і використання дистанційних курсів у навчальному процесі: методичні рекомендації / уклад. Н.М. Лосєва, Л.Б. Ігнатова. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2016. – 88 с.
4. Susan Smith. Moodle 4 E-Learning Course Development: The definitive guide to creating Lessons. Permission of Packt Publishing Ltd. Copyright. 2022.

Карпіцький М.М.

СТАВЛЕННЯ ДО ТВАРИН У КУЛЬТУРНО-РЕЛІГІЙНОМУ КОНТЕКСТІ

*Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
(м. Київ, Україна)*

Люди часто ставляться до інших людей як до тварин, і навпаки, до тварин можуть ставитися як до людей. За критерій я пропоную взяти етичний принцип І. Канта: «Чини так, щоб людина була метою вчинку, а не лише